

Warszawa, 14 grudnia 2015 r.

KMP.570.25.2015.WS

Raport
przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Pomieszczeń dla Osób
Zatrzymanych lub Doprowadzonych w Celu Wytrzeźwienia Komendy Powiatowej
Policji we Włodawie
(wyciąg)

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192, dalej: OPCAT) oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 27 października 2015 r. do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych lub Doprowadzonych w Celu Wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji we Włodawie (dalej: pdoz, placówka lub izba), udali się przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji (dalej: KMP lub mechanizm): dr Justyna Józwiak (socjolog, politolog w zakresie resocjalizacji), Dorota Krzysztoń (kryminolog), Marcin Kusy i Wojciech Sadownik (prawnicy).

Celem wizytacji zapobiegawczej przedstawicieli KMP było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania osób zatrzymanych i dokonanie oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania izby przedstawionej przez mł. insp. Romana Juszczyńskiego – I Zastępcę Komendanta Powiatowego Policji we Włodawie i st. asp. Sławomira Kapelko – Naczelnika Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji we Włodawie;
- oglądzie wszystkich pomieszczeń izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych;
- zapoznaniu się z następującą dokumentacją pdoz: książką wizyt lekarskich, książką ewidencji osób umieszczonych w pdoz, książką przebiegu służby, wybranymi

protokołami zatrzymań, zaświadczeniami lekarskimi o możliwości pobytu w pdoz, kwitami depozytowymi.

W toku wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną oraz dokonano pomiaru powierzchni wybranych pomieszczeń.

Przedstawiciele KMP poinformowali I Zastępcę Komendanta Powiatowego Policji we Włodawie o ustaleniach poczynionych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

Ponadto po zakończeniu wizytacji analizie poddano dokumentację związaną z funkcjonowaniem izby.

2. Legalność pobytu

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Pojemność pdoz wynosi 8 miejsc - 4 pokoje 2-osobowe.

Z przekazanych wizytującym informacji wynika, iż w okresie od początku 2014 r. do dnia 27 października 2015 r. w pdoz umieszczono 404 osoby, w tym: podejrzanych o popełnienie przestępstwa – 121 osób, w związku z popełnieniem wykroczenia – 1 osoba, na polecenie sądu lub prokuratora – 74 osoby, doprowadzonych w celu wytrzeźwienia – 208 osób.

W żadnym z protokołów zatrzymania, które zostały poddane analizie, przedstawiciele mechanizmu nie stwierdzili treści budzących wątpliwości w zakresie czasu pobytu danej osoby w pdoz.

3. Traktowanie przez personel wizytowanej jednostki

W trakcie wizytacji w izbie nie przebywała osoba zatrzymana lub doprowadzona w celu wytrzeźwienia.

Osoba przyjęta do izby w pomieszczeniu dyżurnego oddaje wszystkie przedmioty, które muszą być złożone do depozytu. Następnie w magazynie odzieżowym, niemonitorowanym, podlega sprawdzeniu szczegółowemu. Czynność ta nie wiąże się koniecznością zdjęcia przez zatrzymanego odzieży.

Zgodnie z informacjami przekazanymi wizytującym przez Naczelnika Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego, w przypadku gdy do pdoz trafiają osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia, profos sprawdza ich stan psychofizyczny poprzez wejście do celi,

zgodnie z treścią § 12 ust. 1 Zarządzenia Nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 r. w *sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (Dz. Urz. KGP, z 2014 r. poz. 33 ze zm.). Analiza zapisu monitoringu z dnia 19 i 23 października br. obejmującego godziny od 23 do 5 dnia następnego wykazała, że funkcjonariusze pełniący służbę poprzestawali na sprawdzeniu zachowania doprowadzonego poprzez wizjer. Zaznaczyć jednak należy, że osadzeni w czasie utrwalonym na nagraniu zmieniali ułożenie na pryczach w czasie snu. W książce przebiegu służby funkcjonariusze policji nie odnotowywali jednak wyraźnych oznak życia, a jedynie zapisywali np. *osadzony śpi*. W związku z tym trudno ustalić na czym opierali swoje przekonanie, że zatrzymany żyje. Treść wpisów w księdze przebiegu służby może wskazywać, że nie zaobserwowali ruchów osadzonych. Przedstawiciele KMP zwracają uwagę na potrzebę objęcia szczególną ochroną osób nietrzeźwych osadzonych w izbie. Funkcjonariusze policji pełniący służbę w pdoz muszą mieć świadomość, że pomimo uprzedniego przebadania doprowadzonych w celu wytrzeźwienia przez lekarza i ustaleniu braku przeciwwskazań do osadzenia w izbie, w trakcie pobytu w placówce może nastąpić gwałtowne pogorszenie stanu zdrowia skutkujące zagrożeniem zdrowia lub nawet życia osób doprowadzonych do izby. W związku z tym przedstawiciele KMP zalecają aby funkcjonariusze policji dokonywali bezpośredniej kontroli stanu osadzonych, poprzez wejście do pomieszczenia.

W okresie od początku 2014 r do dnia przeprowadzania wizytacji na terenie pdoz nie zastosowano środków przymusu bezpośredniego, nie odnotowano także żadnego zdarzenia nadzwyczajnego.

W tym samym okresie nie prowadzono postępowania dyscyplinarnego przeciwko pracownikom izby. Nie były prowadzone też żadne postępowania sądowe przeciwko personelowi pdoz.

4. Prawo do ochrony zdrowia

Zgodnie z uzyskanymi od Naczelnika Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego informacjami, badaniem lekarskim objęte są osoby wymienione w treści przepisu § 1 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 2012 r. w *sprawie badań lekarskich osób zatrzymanych przez Policję* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1102) dalej rozporządzenie. Ponadto z informacji udzielonych wizytującym, wynika że badane są także osoby zatrzymane do sprawy, które znajdują się pod wpływem alkoholu.

W ocenie przedstawicieli KMP badaniom przed umieszczeniem w izbie powinny być poddawane wszystkie osoby. Taka praktyka pozwoliłaby bowiem na zdiagnozowanie ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych do osadzenia w izbie. Co więcej, z uwagi na możliwość identyfikacji wszelkich obrażeń ciała i szczegółowe odnotowanie tego faktu w dokumentacji medycznej, stanowi zabezpieczenie funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w pdoz przed zarzutami dotyczącymi niewłaściwego traktowania. Przedstawiciele KMP przypominają, iż w zakresie badań lekarskich opinię wyraził również Komitet ds. Zapobiegania Torturom i Nieludzkiemu oraz Poniżającemu Traktowaniu lub Karaniu (CPT), w sprawozdaniu dla polskiego rządu z wizyty w Polsce w 2004 r. [(Rada Europy, Strasburg, 11 kwietnia 2005 r.); CPT (2005)3]. W § 44 CPT zalecił *zapewnienie wszystkim nowoprzybyłym bezzwłoczne badanie medyczne i regularne wizyty lekarskie lub pielęgniarskie*. Ponadto zgodnie z Zasadą 24 Zbioru zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie aresztowania bądź uwięzienia (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 43/173 z dnia 9 grudnia 1988 r.), *osobie aresztowanej lub uwięzionej, tak szybko po przyjęciu do miejsca aresztowania lub uwięzienia, jak będzie to możliwe, zostanie zaproponowane odpowiednie badanie lekarskie, a później, kiedy będzie to potrzebne, zapewniona opieka medyczna i leczenie. Opieka medyczna i leczenie zostaną zapewnione bezpłatnie*.

Niektóre z zaświadczeń lekarskich przeanalizowanych przez pracowników BRPO sporządzone było na innych drukach, aniżeli stanowiących załącznik do rozporządzenia. Jednakże zawierały wszystkie informacje wskazane w załączniku do wspomnianego aktu prawnego.

Przedstawiciele KMP bardzo dobrze oceniają wyposażenie pokoju lekarskiego w zestaw do ratowania życia - resuscytatora silikonowego.

Z uzyskanych przez wizytujących informacji wynika, że badanie lekarskie na terenie izby – co do zasady – odbywa się w pokoju lekarskim, pod nieobecność funkcjonariusza policji, chyba że lekarz zażąda jego asysty w czasie badania. Ta sama zasada obowiązuje w przypadku świadczeń udzielanych poza pdoz. Przyjęte w wizytowanej placówce rozwiązanie jest zgodne z § 4 ust. 2 rozporządzenia zgodnie z którym *decyzję o obecności policjanta w trakcie badania lekarskiego osoby zatrzymanej podejmuje lekarz wykonujący to badanie*.

Warto w tym miejscu odnieść się także do standardów międzynarodowych regulujących wspomnianą problematykę. Zgodnie z treścią Dwudziestego Raportu Generalnego CPT [CPT/Inf (2002)15] (...) *Wszystkie badania lekarskie osób przebywających*

w areszcie policyjnym muszą być przeprowadzone tak, aby funkcjonariusze służb porządku publicznego nie słyszeli rozmowy lekarza z pacjentem oraz ich nie widzieli, chyba że w szczególnych przypadkach lekarz sobie tego życzy (fragment § 42).

Zastrzeżenia wizytujących wzbudził przypadek doprowadzonego w celu wytrzeźwienia w dniu 21 kwietnia 2015 r. (dane usunięto). Zgodnie z protokołem doprowadzenia w celu wytrzeźwienia, osoba ta próbowała odebrać sobie życie. Zaświadczenie o braku przeciwwskazań do osadzenia w pdoz wystawił lekarz specjalista chorób wewnętrznych. W ocenie przedstawicieli KMP zastanawiające jest, aby oceny stanu psychicznego dokonywał lekarz o innej specjalności aniżeli psychiatrii. W odpowiedzi na zgłoszone zastrzeżenia I Zastępca Komendanta wskazał, że funkcjonariusze policji są całkowicie zdani na opinię lekarza. Oczywiście w sytuacji, kiedy osoba osadzona w izbie zdradza myśli samobójcze objęta jest wzmożonym nadzorem. W przypadku kiedy zachowanie zatrzymanego może stanowić zagrożenie dla jego życia lub zdrowia wzywane jest pogotowie ratunkowe. Przedstawiciele KMP zwracają uwagę na treść § 2 rozporządzenia, zgodnie z którym *badanie lekarskie osoby zatrzymanej przeprowadza lekarz udzielający jej świadczeń zdrowotnych na miejscu lub lekarz najbliższego podmiotu wykonującego działalność leczniczą, właściwego ze względu na stan zdrowia tej osoby*. Biorąc pod uwagę zgłoszenie zatrzymanego właściwym do przeprowadzenia badania byłby lekarz psychiatra. W związku z tym pracownicy BRPO zalecają aby badania osób przed umieszczeniem w pdoz przeprowadzali lekarze odpowiedniej specjalności.

5. Prawo do informacji

Dokumentem regulującym prawa i obowiązki osób zatrzymanych i umieszczonych w pdoz jest *regulamin pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (dalej: regulamin). W dniu przeprowadzania wizytacji pdoz regulamin i dane teleadresowe Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka zostały przyklejone do ścian pokoi. W ocenie wizytujących wskazane byłoby poszerzenie listy instytucji stojących na straży praw człowieka chociażby o informacje dotyczące sędziego penitencjarnego i Rzecznika Praw Obywatelskich [wraz z numerem bezpłatnej infolinii 800 676 676, działającej w godzinach 10.00 – 18.00 (poniedziałki) i 8.00 – 16.00 (wtorek-piątek)].

Personel pełniący służbę w pdoz dysponował egzemplarzami aktualnych tłumaczeń regulaminu na popularne języki obce.

Funkcjonariusze policji pełniący służbę w pdoz nie dysponowali jednak listą adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód w okręgu sądowym, do którego przynależy izba. Warto w tym miejscu przypomnieć, że prawo dostępu do obrońcy jest jednym z trzech podstawowych praw przysługujących zatrzymanym, stanowiącym gwarancję przeciwko złemu traktowaniu takich osób.

Zgodnie z zaleceniami CPT (§ 38 Drugiego Sprawozdania Ogólnego Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom [CPT/Inf (92)3]) *dostęp do adwokata przez osoby przebywające w areszcie policyjnym powinien obejmować prawo do kontaktowania się oraz do odwiedzin przez adwokata (w obu przypadkach gwarantujących poufność rozmów), jak również, co do zasady, prawo danej osoby do obecności adwokata w czasie przesłuchania.* Mając na względzie nowelizację przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.), przedstawiciele KMP zalecają, aby osobom zatrzymanym, które wyrażą chęć skorzystania z pomocy obrońcy, udostępniać każdorazowo spis adwokatów i radców prawnych świadczących praktykę w okręgu właściwości KPP we Włodawie.

6. Personel

Jak wynika z udzielonych wizytującym informacji, do służby w pdoz przeszkolonych jest 14 funkcjonariuszy policji, w tym 1 kobieta. W przypadku zatrzymania kobiety, czynności wobec niej wykonują funkcjonariuszki pełniące dyżur w Komendzie.

Dwunastogodzinny dyżur w izbie sprawowany jest przez jednego funkcjonariusza policji, który przebywa na terenie pdoz. Zgodnie z § 2 ust. 2 zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 r. *w sprawie metod i form wykonywania zadań pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia* (Dz. U. KGP z 2012 r. poz. 42, ze zm.), kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją co najmniej jeden policjant.

Zdaniem pracowników BRPO pełnienie służby w pdoz przez jednego funkcjonariusza policji niesie ze sobą ryzyko braku skutecznej reakcji na mogące zaistnieć w izbie zdarzenia niepożądane. Policjant wykonując pewne czynności służbowe, np. przyjmując zatrzymanego, nie będzie w stanie zauważyć wypadku, do którego może dojść w jednym z pokoi. Jednocześnie, przy takiej organizacji służby w pdoz może dochodzić do ograniczenia realizacji uprawnień zatrzymanych i ich niewłaściwego traktowania, z powodu realnego braku możliwości zajęcia się kilkoma różnymi sprawami przez jedną osobę i przeprowadzania

czynności równie szybko, jak w sytuacji, w której byłyby one realizowane przez przynajmniej dwóch funkcjonariuszy.

Jak wynika z informacji udostępnionych przez Naczelnika Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego wizytującym, w 2014 i 2015 r. przeprowadzono następujące szkolenia: *metody i formy wykonywania zadań w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia; sprawdzanie funkcji życiowych osoby nietrzeźwej, niedającej wyraźnych oznak życia umieszczonej w pdoz; przeciwdziałanie dyskryminowaniu osób ze względu na niepełnosprawność; stosowanie i używanie kasku zabezpieczającego dla osób wymagających szczególnego nadzoru podczas konwojów i doprowadzeń jak również osadzonych w pdoz.*

Przedstawiciele bardzo dobrze oceniają uwzględnienie w ofercie szkoleniowej tak ważnego zagadnienia, jakim jest traktowanie osób z niepełnosprawnością. Jednakże z uwagi na fakt, iż praca funkcjonariuszy policji pełniących dyżur w pdoz wymaga od nich nie tylko wiedzy merytorycznej, ale także wysokiego poziomu kompetencji interpersonalnych. Zgodnie bowiem z rekomendacją zawartą w § 60 Drugiego Raportu Generalnego Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) [CPT/Inf (92)3]: *„(...) zdolność do komunikacji interpersonalnej powinna stanowić najważniejszy czynnik w procesie rekrutacji personelu służb egzekwujących przestrzeganie prawa oraz podczas szkolenia powinien zostać położony znaczny nacisk na rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej opartych na szacunku dla godności ludzkiej. Posiadanie takich umiejętności często umożliwia funkcjonariuszowi Policji lub służb więziennych rozładowanie sytuacji, które w przeciwnym wypadku mogłyby stać się przyczynkiem do wybuchu przemocy, zaś bardziej ogólnie prowadzi do obniżenia napięcia oraz podniesienia jakości życia w Policji oraz zakładach więziennictwa, co przynosi korzyść wszystkim osobom zainteresowanym”*. CPT kładzie szczególny nacisk na konieczność rozwijania umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej.

W ocenie przedstawicieli KMP funkcjonariusze policji pracujący w tego typu jednostkach powinni przechodzić systematyczne warsztaty i ćwiczenia praktyczne na temat: pracy z trudnymi klientami, aby personel izby wiedział jak pracować z trudnymi osobami bez wyrządzania im krzywdy, jak udzielać pierwszej pomocy osobom w różnym stanie fizycznym czy psychicznym, jak radzić sobie ze stresem i agresją, praw człowieka etc.

7. Warunki bytowe

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia usytuowane są na parterze budynku Komendy Powiatowej Policji we Włodawie. W ich skład wchodzi: 4 pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokój profosa, pokój lekarski, pokój przesłuchań, pokój do przygotowywania i podgrzewania posiłków, magazyn czystej pościeli, magazyn brudnej bielizny pościelowej (z szafą przeznaczoną na pościel osób chorych zakaźnie), pokój sanitarny.

Pomieszczenie sanitarne zapewniało poszanowanie intymności osobom z niego korzystającym. Jednakże zastrzeżenia wizytujących wzbudziło zamontowanie dozownika mydła w pomieszczeniu do przygotowywania i podgrzewania posiłków. Osadzony w izbie, który chciałby skorzystać z mydła, musiałby w pierwszej kolejności udać się do pomieszczenia kuchennego, a następnie dopiero do sanitariatu. W ocenie przedstawicieli KMP wskazana jest zapewnienie dostępu do mydła w pomieszczeniu sanitarnym.

Ponadto w trakcie wizytacji pracownikom BRPO nie zostały okazane artykuły higieniczne dla kobiet. W związku z tym wskazane jest uzupełnienie wyposażenia placówki o te produkty.

W magazynie czystej pościeli znajdował się zapas ręczników, wydawanych osobom umieszczonym w izbie oraz poukładane na półkach: materace prześcieradła, poduszki, koce oraz poszewki. Zastrzeżenia wizytujących wzbudził stan niektórych poduszek, poplamionych brunatnym płynem. Mając to na uwadze przedstawiciele mechanizmu zalecają przegląd poduszek i utylizację nienadających się do użytku.

W tym samym pomieszczeniu zdeponowana została odzież zastępcza i obuwie. W dniu wizytacji w magazynie przechowywana była tylko jedna para kłapek. Biorąc pod uwagę pojemność izby, prawdopodobne jest wystąpienie sytuacji, kiedy większej liczbie osadzonych konieczne będzie wydanie kłapek. Mając to na uwadze przedstawiciele KMP zalecają zwiększenie ilości magazynowanego obuwia.

Chociaż tak jak wskazano wcześniej w placówce kobietom nie jest odbierana bielizna, w ocenie wizytujących może zaistnieć sytuacja, kiedy ze względów bezpieczeństwa lub higienicznych ta część odzieży zostanie zabezpieczona w depozycie. W związku z tym pracownicy BRPO zalecają wyposażyć placówkę w bezpieczne staniki jednorazowe.

Zatrzymani mają zapewnioną właściwą wentylację pokoju oraz temperaturę w nim panującą. W porze nocnej stosowane jest oświetlenie, które w ocenie wizytujących nie zapewnia właściwych warunków do odpoczynku nocnego. Naczelnik Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego poinformował wizytujących, że na prośbę osadzonego światło jest

wyłączane. Biorąc pod uwagę, że nie każdy zatrzymany będzie miał świadomość takiej możliwości, wskazane jest wyposażenie pokoi w oświetlenie nocne, które z jednej strony umożliwi skuteczną kontrolę stanu osadzonych i jednocześnie nie będzie zakłócało odpoczynku nocnego.

Pomieszczenia zatrzymanych wyposażone są w prycze oraz stoliki i taborety, bez ostrych krawędzi, przymocowane trwale do podłogi. W każdym z pokoi zamontowany jest przycisk instalacji przyzywowej. W dniu wizytacji system był sprawny.

Posiłki dla zatrzymanych są przygotowywane przez podmiot zewnętrzny i dostarczane w formie cateringu do pdoz w jednorazowych pojemnikach. Ponadto osadzeni, którzy chcą ugasić pragnienie, mogą otrzymać wodę mineralną. Wizytującym były okazane butelki wody mineralnej oraz kubki jednorazowe, przechowywane w pomieszczeniu kuchennym.

Osadzeni posiadający środki finansowe mają możliwość dokonania drobnych zakupów za pośrednictwem funkcjonariuszy policji pełniących służbę patrolową.

Przedstawione podczas wizytacji świadectwo wzorcowania alkomatu było ważne. Opłata za pobyt w izbie osób doprowadzonych w celu wytrzeźwienia wynosi 145 zł.

Izba wyposażona jest w monitoring wizyjny. Nagrania przechowywane są przez miesiąc, a następnie nadpisywane.

8. Dostosowanie jednostki do potrzeb osób z niepełnosprawnością

Pomieszczenia w pdoz nie są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową i o obniżonej sprawności fizycznej (np. starszych). Należy także podkreślić, że w obszarze działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie placówka przewidziana do osadzania osób z niepełnosprawnością zostanie dopiero wybudowana (pdoz w Rykach). W związku z powyższym należy wskazać, że zgodnie z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP *Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych* (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475) osoby niepełnosprawne mają prawo życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Ponadto w dniu 6 września 2012 r. Polska ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169) zobowiązującą do umożliwienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia i pełnego udziału we wszystkich jego sferach. Oba wymienione dokumenty mają zastosowanie również w odniesieniu do osób pozbawionych wolności oraz środowiska stworzonego w miejscu ich osadzenia. Wobec powyższego

wszelkie instytucje państwowe, winny podejmować działania ukierunkowane na urzeczywistnienie praw osób z niepełnosprawnością.

Ponadto warto wskazać, iż Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w wyroku z dnia 10 lipca 2001 w sprawie *Price przeciwko Wielkiej Brytanii* (skarga numer 33394/96) stwierdził naruszenie art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przez osadzenie, poruszającej się na wózku inwalidzkim kobiety, w celi policyjnej zupełnie niedostosowanej do jej potrzeb. Z uwagi na warunki panujące w miejscu osadzenia, skarżąca cierpiała z powodu panującego zimna, zmuszona była spać w wózku inwalidzkim, nie mogła skorzystać ze zbyt wysoko zainstalowanej toalety, a wykonanie innych czynności higienicznych wymagało od niej bardzo dużego wysiłku. Zatrzymana miała również problemy z wezwaniem pomocy z uwagi na znajdujący się poza jej zasięgiem włącznik instalacji przywoławczej.

9. Zalecenia

Na podstawie art. 19 *OPCAT*, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecają:

1. Komendantowi Powiatowemu Policji we Włodawie:

- 1) zapewnienie aby badania medyczne przed przyjęciem do pdoz przeprowadzane były przez lekarzy specjalności odpowiedniej do dolegliwości osób zatrzymanych/doprowadzonych w celu wytrzeźwienia;
- 2) rozważenie zwiększenia liczby funkcjonariuszy podczas służby w izbie;
- 3) objęcie osób nietrzeźwych szczególną ochroną oraz dokonywanie bezpośredniego sprawdzenia ich stanu, poprzez wejście do pomieszczenia;
- 4) przejrzenie magazynowanych poduszek i utylizację nienadających się do użytku;
- 5) poszerzenie listy instytucji stojących na straży praw człowieka o sędziego penitencjarnego i Rzecznika Praw Obywatelskich [wraz z numerem bezpłatnej infolinii 800 676 676, działającej w godzinach 10.00 – 18.00 (poniedziałki) i 8.00 – 16.00 (wtorek-piątek)];
- 6) wyposażenie izby w odpowiednią do pojemności pdoz ilość obuwia zastępczego;
- 7) zamontowanie oświetlenia nocnego;
- 8) uzupełnienie wyposażenia izby o środki higieniczne dla kobiet;
- 9) zapewnienie osadzonemu dostępu do mydła w pokoju sanitarnym;

- 10) wyposażenie izby w biustonosze jednorazowe i wydawanie ich zatrzymanym w razie konieczności;
- 11) wyposażenie izby w listę adwokatów i radców prawnych wykonujących zawód w okręgu sądowym, do którego przynależy placówka;
- 12) poszerzenie oferty szkoleniowej dla funkcjonariuszy pełniących służbę w podoz o systematyczne warsztaty i ćwiczenia praktyczne na temat: pracy z trudnymi klientami, radzenia sobie ze stresem i agresją, praw człowieka etc.

II. Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Lublinie:

- 1) Zapewnienie środków finansowych na realizację zaleceń nr 2, 6, 7, 8, 9 i 12.